

اطلاع رسانی

کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه

سال نوزدهم - شماره صد و هشتاد و هفتم - خرداد ۱۴۰۳

مدیر مسئول: امیر رضانی

همکاران این شماره

سوده جبلی _ طاهره خاجی _ کبری عظیمی

نشانی: تهران، خیابان شهید باهنر، خیابان شهید آقایی، شماره ۲۴

صندوق پستی: تهران ۱۸۴۴-۱۹۳۹۵

نمابر: ۲۲۸۰۲۷۳۱

تلفن: ۳۰-۲۲۸۰۲۷۲۹

معرفی نشریه

نشریه «اطلاعرسانی» کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه با هدف آگاهی خوانندگان محترم از جدیدترین منابع موجود در کتابخانه تخصصی و همچنین دیگر منابع منتشر شده در حوزه تخصصی آن کتابخانه تهیه و تنظیم شده است. به منظور دسترسی سریع تر و تسهیل کار محققان، پژوهشگران و کلیه اعضای محترم کتابخانه، نسخه الکترونیکی نشریه از طریق پست الکترونیک ارسال می‌گردد.

نقل و اقتباس از نشریه اطلاعرسانی کتابخانه تخصصی وزارت امور خارجه با ذکر منبع بلامانع است.

صفحه	عنوان
۴	کتاب‌های فارسی
۶	کتاب‌های لاتین
۷	معرفی کتاب‌های فارسی
۱۹	معرفی کتاب‌های لاتین
۲۱	مقالات فارسی
۲۳	مقالات لاتین

۱- اسرائیل در آفریقا: امنیت، مهاجرت، سیاست بین‌دولتی / نوشته یوتام گیدرون؛ مترجمان امیررضا مقومی، احسان دارابی فتح‌آبادی و پژمان نوروزی. - تهران: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران، انتشارات ایران، ۱۴۰۲.

۲- افسانه هوش مصنوعی / اریک لارسون؛ ترجمه محمد مظفرپور. - تهران: امیرکبیر، ۱۴۰۲.

۳- آشنای ایران، دوست آمریکا: خاطرات احمد چلبی از تلاش برای سرنگونی حکومت عراق با کمک خارجی تا جزئیات دستگیری و اعدام صدام و فساد در عراق تحت اشغال / [غسان شربل]؛ مترجم وحید خضاب. - تهران: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران، انتشارات ایران، ۱۴۰۲.

۴- پایان بازی: بررسی تاریخی همکاری‌های آمریکا و اروپا در خاورمیانه / مولف چارلز تیپو؛ مترجمین عماد هلالات، امیررضا مقومی. - تهران: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران، انتشارات ایران، ۱۴۰۲.

۵- جاسوس‌ها، دروغ‌ها و الگوریتم‌ها: گذشته و آینده اطلاعات در آمریکا / نویسنده امی زگارت؛ مترجمان محمدجواد سلطانی گیشینی، محمدرضا دهقانی سلطانی. - تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی، ۱۴۰۲.

۶- جنگ سوریه به روایت اسناد سری: اسد میان رفتن و تخریب برنامه‌ریزی شده / مولف سامی کلیب؛ مترجمین نور عامری، محمد رزیجی. - تهران: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران، انتشارات ایران، ۱۴۰۲.

۷- جهانی شدن و بحران‌های مالی / ابراهیم رضائی. - تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی؛ [شورای عالی انقلاب فرهنگی]، شورای تخصصی تحول و ارتقاء علوم انسانی، ۱۴۰۲.

۸- چالش هسته‌ای / نویسنده محمود نبویان. - تهران: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران، انتشارات ایران، ۱۴۰۲.

۹- چالش‌های عصر مدرن در ایران عهد قاجار / محمدعلی اکبری. - [ویراست جدید]. - تهران: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران، انتشارات ایران، ۱۴۰۲.

۱۰- دانشنامه تاریخ آمریکای لاتین / تالیف [صحیح: ویراستار] لسلی بتل؛ مترجمان اکبر اسمعیل‌پور، رضا طباطبائی‌شفیعی. - تهران: فرهیختگان دانشگاه، [۱۳۹۹-].

۱۱- دولت‌های رضاخان شاه / علی اصغر رجبی. - تهران: امیرکبیر، ۱۴۰۲.

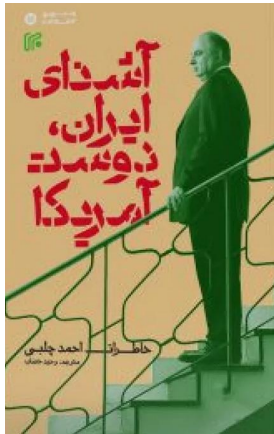
۱۲- دیپلماسی مقاومت: خاطرات محمدرضا باقری، سفیر و معاون اسبق وزارت امور خارجه / به اهتمام محمدرضا باقری، [با همکاری مرتضی میردار]. - تهران: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران، انتشارات ایران، ۱۴۰۱.

۱۳- روایت ناتمام: قدرت منطقه‌ای ایران در نیم قرن اخیر / مولف امیرحسین وزیریان. - تهران: نگاه معاصر، ۱۴۰۱.

۱۴- موریانگی: نفوذ و نفوذی در ادبیات رهبر معظم انقلاب (۱۳۹۵-۱۳۶۸) / تالیف محمد رستم‌پور. - تهران: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران، انتشارات ایران، ۱۴۰۲.

- 1- **America's great-power opportunity: revitalizing U.S. foreign policy to meet the challenges of strategic competition/** Ali Wyne.- Cambridge; Malden, MA: Polity Press, 2022.
- 2- **An Unwritten future: realism and uncertainty in world politics/** Jonathan Kirshner.- Princeton, N.J.; Oxford: Princeton University Press, 2022.
- 3- **Disorder: hard times in the 21st century/** Helen Thompson.- Oxford; New York: Oxford University Press, 2022.
- 4- **Korea, the Iron Silk Road and the Belt and Road Initiative: soft power and hard power approaches/** Bernhard Seliger, Ralph M. Wrobel (eds.).- Frankfurt am Main: Peter Lang, 2022.
- 5- **Perfect imbalance:China and Russia/** Una Aleksandra Berzina-Cerenkova.- Hackensack, NJ; London: World Scientific, 2022.
- 6- **The Neighborhood effect: the imperial roots of regional fracture in Eurasia/** Anna Ohanyan.- Stanford, Calif.: Stanford University Press, 2022.

معرفی کتاب‌های فارسی

۱- آشنای ایران، دوست آمریکا: خاطرات احمد چلبی از تلاش برای سرنگونی حکومت عراق با

کمک خارجی تا جزئیات دستگیری و اعدام صدام و فساد در عراق تحت اشغال

[غسان شربل؛ مترجم وحید خضاب

تهران: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران، انتشارات ایران، ۱۴۰۲

چکیده

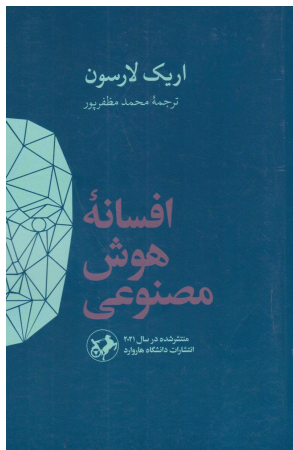
کتاب در بردارنده خاطرات احمد چلبی، دبیرکل سابق کنگره ملی عراق و جزئیات دستگیری و اعدام صدام و فساد در عراق تحت اشغال آمریکا و سرنوشت عراق پس از صدام است. کتاب بخشی از گفت‌وگوی غسان شربل روزنامه‌گار مشهور جهان عرب با آقای چلبی است. شربل معتقد است، حرفه روزنامه‌نگاری به او این فرصت را داده تا تحولات عراق را از بغداد، اربیل و دیگر مناطق دنبال کند.

کتاب روایت زندگی چلبی است، مردی که خاندانش از سیاستمداران مشهور عراقی بود و از نوجوانی به دنیای سیاست کشیده شد و از ابتدای جوانی، به یکی از فعالان مبارزه با رژیم بعثی عراق تبدیل گردید و در میان-سالی، نقش مهمی در مبارزه با رژیم صدام ایفا کرد و توانست به نوعی زمینه حمله آمریکا به عراق را فراهم آورد و بعد از سرنگونی صدام نیز جزو گردانندگان تاثیرگذار عراق بود. در روزهای ۲۱ تا ۲۸ مارس ۲۰۰۹، نشریه الحیات به چاپ گفت‌وگوی غسان شربل با احمد چلبی اقدام کرد. بعدها همین گفتگو به صورت یکپارچه (در کنار گفتگوهای سه شخصیت دیگر عراق) در کتابی با نام "صدام اینجا بوده است"، منتشر گردید که کتاب پیش رو، ترجمه همین گفتگوی تفصیلی است که در واقع صفحات ۲۴۵ تا ۳۸۴ کتاب اصلی به زبان عربی ۱ را در بر می‌گیرد. به اعتقاد غسان شربل، در هر کتابی که درباره حمله آمریکا به عراق انتشار پیدا می‌کند، اسم دکتر احمد چلبی حتماً به میان می‌آید. عراقی‌ها و اعراب بسیاری هستند که ضمن اینکه ذکاوت این مرد و نقش تعیین‌کننده‌اش را در

۱. صدام مر من هنا: العراق من حرب الی حرب

سرنگون کردن نظام صدام حسین کتمان نمی‌کنند، اما حرف‌های تند و تیزی درباره او می‌زنند و سیلی از اتهامات سنگین را هم متوجه او می‌کنند.

چلبی داستان طولانی‌اش را بعد از رسیدن به این نظر که سرنگونی صدام بدون راضی کردن آمریکا محال است، روایت می‌کند. در این روایت، چلبی قضیه بازدیدش از یک زندانی به نام صدام حسین را به یاد می‌آورد و از جنگ آمریکایی‌ای حکایت می‌کند که باعث سرنگونی و به زندان افتادن صدام شده بود. او در اینجا از آنچه پیش از جنگ رخ داد، می‌گوید و مواضع ایران را روایت می‌کند و از خطاهایی که پس از پیروزی آمریکا ایجاد شد، سخن می‌گوید. در اینجا چلبی از روابطش با لوئیس پل مر، حاکم حکومت ائتلاف موقت عراق حرف می‌زند. کتاب در یک مقدمه و ۶ فصل سازماندهی شده‌است و این فصول مطالبی همچون: کودکی، خانواده و تحصیلات احمد چلبی؛ مبارزات چلبی علیه رژیم بعث در بازه زمانی ۱۹۶۹ لغایت ۱۹۹۲؛ فعالیت‌های مخالفین صدام در دوره کلینتون در بازه زمانی ۱۹۹۲ لغایت ۲۰۰۱؛ از زمان روی کار آمدن جورج بوش تا آغاز حمله به عراق در بازه زمانی ۲۰۰۱ لغایت ۲۰۰۲ و از دوران اشغال عراق از سال ۲۰۰۲ میلادی به بعد را شامل می‌شود.

۲- افسانه هوش مصنوعی

اریک لارسون

محمد مظفرپور

تهران: امیرکبیر، ۱۴۰۲

چکیده

نویسنده در مورد افسانه هوش مصنوعی معتقد است، منظور از افسانه این نیست که بگوییم هوش مصنوعی واقعی امکان تحقق دارد، چراکه از این نظر، آینده هوش مصنوعی یک ناشناخته علمی محسوب می‌شود. منظور، افسانه‌ای است که می‌گوید فرا رسیدن هوش مصنوعی اجتناب‌ناپذیر و صرفاً نیازمند زمان است و ما قدم در راهی گذاشته‌ایم که به هوش مصنوعی در سطح هوش انسانی و سپس ابرهوش منتهی می‌شود. اما این چنین هم نیست و در واقع این راه فقط در ذهن ما وجود دارد. با این حال، اجتناب‌ناپذیری هوش مصنوعی که به وسیله صاحب‌نظران رسانه‌ای، رهبران فکری مانند ایلان ماسک و حتی بسیاری از دانشمندان حوزه هوش مصنوعی ترویج می‌شود، چنان در مباحث عمومی رشد دوانیده است که استدلال علیه آن، اغلب نوعی از فناوری‌ستیزی یا در بهترین حالت، کج-اندیشی در مورد آینده فناوری تلقی می‌شود.

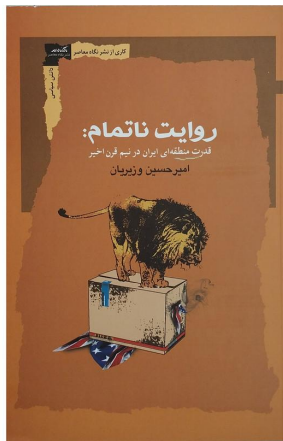
نویسنده به صراحت اعلام می‌کند که هوش انسان و هوش ماشین بسیار متفاوت هستند. افسانه هوش مصنوعی اصرار دارد که این تفاوت‌ها موقتی هستند و سیستم‌های قوی‌تر در نهایت بر آن‌ها غلبه خواهند کرد. آینده‌پژوهانی همچون ری کرزویل و نیک بوستروم که مبلغان برجسته این افسانه‌ها هستند، طوری حرف می‌زنند که گویی نه تنها هوش مصنوعی در حد هوش انسانی اجتناب‌ناپذیر است، بلکه مدت کوتاهی پس از تحقق آن، ماشین‌های ابرهوشمند از ما بسیار پیشی خواهند گرفت. کتاب افسانه هوش مصنوعی، ماجرای جاروجنجال تبلیغاتی شکل گرفته پیرامون هوش مصنوعی و اغراق درباره توانمندی‌های آن را روایت می‌کند. نویسنده ادعاهای افرادی

همچون کرزویل درباره پیشی گرفتن هوش مصنوعی از هوش انسانی را از نقطه نظر فلسفی و کاربردی زیر سوال می‌برد.

کتاب در سه بخش و هجده فصل تنظیم شده‌است. نویسندگان در بخش اول با عنوان جهان ساده‌سازی شده توضیح می‌دهد که چطور فرهنگ هوش مصنوعی، ایده‌های راجع به مردم را ساده کرده‌است، اما ایده‌های مربوط به فناوری را گسترش داده‌است. در اینجا توضیح داده شده‌است که شکل‌گیری افسانه هوش مصنوعی و توسعه آن، ما را در عصری قرار داده‌است که نویسندگان آن را چرندیات فناورانه (Technological Kitsch) می‌خوانند و منظور نویسندگان از این تعبیر، تقلیدهای بی‌ارزش از ایده‌هایی عمیق‌تر است که از تعامل با هوش، جلوگیری کرده و فرهنگ انسان‌ها را تضعیف می‌کند. در واقع، چرندیات به انسان‌ها می‌گویند که چگونه فکر کنند و چطور احساس داشته باشند و در اینجا اربابان چرندیات سود برده، اما مصرف‌کنندگان ضرر می‌کنند.

در بخش دوم با عنوان مشکل استنباط، نویسندگان ادعا می‌کنند که تنها شکل استنباط یا همان تفکر که در مورد هوش مصنوعی سطح انسانی نتیجه‌بخش خواهد بود، نوعی از استنباط است که ما هیچ سرنخی از نحوه برنامه‌نویسی یا مهندسی آن در دست نداریم. دامنه معضل استنباط تا قلب مباحث مربوط به هوش مصنوعی کشیده می‌شود؛ چراکه با هوش در انسان‌ها یا در ماشین‌ها ارتباط مستقیم پیدا می‌کند. نویسندگان در اینجا به سه شکل استنباط اشاره می‌کنند؛ هوش مصنوعی کلاسیک از یک شکل آن به نام قیاس (Deduction) و هوش مصنوعی مدرن از شکل دیگر آن به نام استقرا (Induction) بهره می‌گیرد. شکل سوم یا همان روش فرضیه‌ریایی (Abduction) در هوش مصنوعی عمومی کاربرد دارد که هر کدام از این سه نوع استنباط امری مجزا هستند و نمی‌توان هیچ یک را به دیگری تقلیل داد.

در بخش سوم با عنوان آینده هوش مصنوعی، نویسندگان مدعی است در صورت جدی گرفته شدن افسانه هوش مصنوعی، پیامدهای بسیار بدی پیش خواهد آمد؛ زیرا علم را زیر و رو می‌کند و به صورت خاص، فرهنگ ابتکار و هوش انسانی را از بین می‌برد که برای گام‌های ضروری بزرگ در جهت فهم آینده خویش به آن‌ها نیاز داریم.

۳- روایت ناتمام: قدرت منطقه‌ای ایران در نیم قرن اخیر

امیرحسین وزیریان

تهران: نگاه معاصر، ۱۴۰۱

چکیده

نویسنده کتاب اشاره می‌دارد، دو سال پس از انعقاد توافق هسته‌ای، موازنه منطقه‌ای به واسطه مجموعه‌ای از تحولات به نفع ایران رقم خورد. در سوریه، نیروهای ارتش در پرتو حمایت‌های مستشاری و لجستیکی ایران و پوشش هوایی روسیه موفق به بازپس‌گیری مناطق از دست مخالفان مسلح ارتش آزاد و تروریست‌های تکفیری داعش شدند. در عراق، نیروهای وفادار به ایران در قالب بسیج مردمی حشدالشعبی توانستند به سلطه داعش پایان دهند. در لبنان، موقعیت حزب‌الله به واسطه مشارکت در جنگ سوریه و مبارزه با داعش در عرصه سیاست داخلی مستحکم‌تر شد. روابط ترک خورده ایران-حماس با میانجی‌گری حزب‌الله التیام یافت و در تحولی جدید، ایران توانست با حمایت از جنبش انصارالله یمن (حوثی‌ها) ضمن گسترش نفوذ منطقه‌ای، جبهه جدیدی در برابر مهم‌ترین رقیب خود یعنی عربستان سعودی باز کند که مجموع این تحولات موجب مطرح شدن ایران به عنوان یک قدرت منطقه‌ای تاثیرگذار در خاورمیانه گردید.

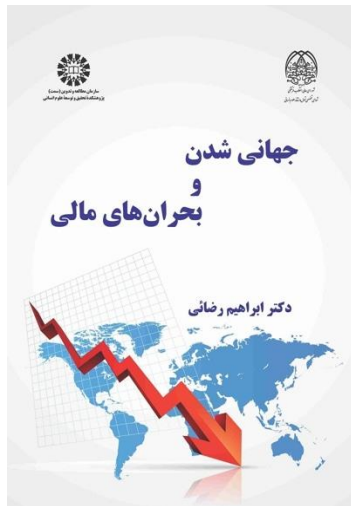
پرسشی که در این زمینه مطرح است، این است که افزایش حضور منطقه‌ای ایران چگونه قابل تحلیل است؟ و چه انگیزه و مولفه‌هایی در افزایش قدرت و نفوذ منطقه‌ای ایران موثر بوده‌است؟ برخی‌ها حضور فعال منطقه‌ای ایران را در چهارچوب ایده‌های ناسیونالیسم رمانتیک، تلاشی برای احیای امپراتوری پارسی ارزیابی کرده‌اند. برخی از تحلیل‌گران از قصد تهران برای برپایی یک امپراتوری مذهبی تحت عنوان هلال شیعی یا انترناسیونالیسم سخن گفته‌اند. در این راستا، اگرچه نمی‌توان از نقش ابزار ایدئولوژی به عنوان یکی از پیشران‌های تاثیرگذار غافل شد، اما منحصر کردن کنشگری منطقه‌ای ایران به انگیزه‌های ایدئولوژیک فاقد دقت و جامعیت است؛

روابط ایران با حماس به عنوان یک گروه سنی اخوانی محور مقاومت، روابط راهبردی با بشار اسد سکولار و یا کمک گرفتن از روسیه در بحران سوریه را نمی‌توان با انگیزه‌های هویتی و ایدئولوژیک توضیح داد.

نویسنده با این دیدگاه همدل است که اگرچه جهان شاهد حضور منطقه‌ای یک ایران جدید و قوی است؛ با این حال، این حضور نه گسترش خواهانه و مبتنی بر یک نوستالژی تاریخی است، بلکه بر مبنای تقویت دولت ایرانی در حوزه امنیت و اقتصاد است؛ چراکه در نظم منعطف کنونی نظام بین‌الملل، دولت‌ها در صدد ارتقای جایگاه کنونی خود در نظام توزیع قدرت هستند. از این جهت، حضور فعال ایران بازتاب رفتار یک قدرت ناراضی از وضع موجود است که برای قرن‌ها به دلایلی همچون مداخلات خارجی، جنگ‌ها، تحریم‌ها و دشمنی‌های خارجی با فرسایش قدرت ملی، کاهش نفوذ ژئوپلیتیکی و تضعیف جایگاه بین‌المللی مواجه بوده‌است. بنابراین حضور فعال ایران در منطقه با هدف غلبه بر خطرات ناشی از این واقعیت و بازپس‌گیری جایگاه واقعی خود در منطقه صورت پذیرفته‌است و ایران با در پیش گرفتن سیاست حضور فعال در مسایل امنیتی منطقه در صدد افزایش امنیت نسبی و ارتقای منزلت منطقه‌ای بوده‌است.

به اعتقاد نگارنده، تنها ربع قرن پس از سقوط رضاشاه بود که نخستین تکاپوها پس از بیش از دو‌یست سال، به گام برداشتن مجدد در مسیر افزایش قدرت منطقه‌ای ایران منتهی شد و کتاب روایت خود را از این دوره زمانی به عنوان نقطه تکوین آغاز می‌کند و در مسیر خود به احیای قدرت منطقه‌ای ایران در سال‌های پس از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ میلادی می‌پردازد. فصل نخست کتاب در قالب تمهیدات نظری به واکاوی ادبیات پژوهشی در باب مفهوم و ابعاد قدرت منطقه‌ای اختصاص دارد. در فصل دوم به تکوین قدرت منطقه‌ای ایران در دوران پهلوی دوم پرداخته شده‌است. فصل سوم به زمینه‌ها و شرایطی می‌پردازد که منجر به خنثی‌سازی و مهار قدرت منطقه‌ای ایران در ربع قرن پس از پیروزی انقلاب اسلامی شده‌است: مثل جنگ ایران و عراق، افزایش فشارهای نظام بین‌الملل، ظهور طالبان در شرق ایران و غیره. فصل چهارم احیای قدرت منطقه‌ای ایران را در سال‌های پس از ۱۱ سپتامبر روایت می‌کند و در سخن پایانی کتاب، تحولات سال‌های ۲۰۱۸، ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ میلادی و چالش‌های پیش روی ایران اشاره شده است. در مجموع، ایران در آستانه آغاز قرن پانزدهم شمسی، با وضعیت پیچیده‌ای رو به رو است. از سویی، تلاش برای ارتقای قدرت نظامی و نفوذ منطقه‌ای به عنوان یکی از اهداف تاریخی به ثمر نشست است و ایران به بالاترین حد از ضریب بازدارندگی دفاعی و منطقه‌ای در ۲۰۰ سال اخیر دست یافته است و از سوی دیگر، کشور

با کاهش شدید سایر مولفه‌های قدرت ملی به ویژه توان اقتصادی مواجه است. نویسنده پایان کتاب را با ارائه مطلبی از روح الله رضانی در باب نقش ناواقع‌گرایی سیاسی در زوال قدرت ایران پس از سقوط سلسله افشاریه تمام کرده- است مبنی بر اینکه جنگ‌های نادر عامل اصلی تضعیف ایران نبوده است و بی‌تردید، اگرچه این جنگ‌ها فشار شدیدی بر منابع انسانی و مادی ایران وارد کرد، اما ناواقع‌گرایی نادر مخرب‌تر از این جنگ‌ها بود؛ زمانی که او درگیر جنگ‌های آزادی‌بخش یا جنگ‌های توسعه‌طلبانه بود، هرگز به طور جدی به رفاه کشور، نسبت میان توان‌مندی‌های نظامی و اهداف منطقه‌ای، نسبت میان روش‌های نظامی و غایات سیاسی و تناسب اشکال نظامی و غیرنظامی قدرت توجه نکرد.

۴- جهانی شدن و بحران‌های مالی

ابراهیم رضائی

تهران: سمت، ۱۴۰۲

چکیده

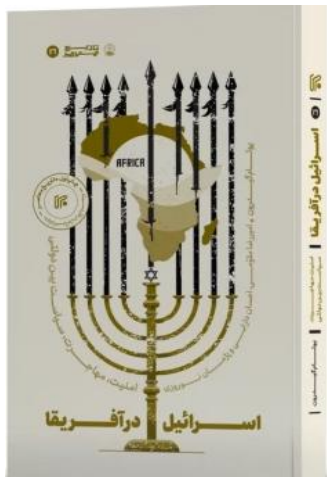
به اعتقاد نگارنده، مسئله بحران‌ها به یکی از ویژگی‌های غالب اقتصادی امروزی تبدیل شده‌است؛ به گونه‌ای که اقتصادهای جهان در دهه‌های ۱۹۹۰ و ۲۰۰۰ میلادی شاهد وجود بحران‌های متعدد مالی و اقتصادی در بخش اعظمی از جهان بودند. در واقع، بحران و مسایل جانبی آن از معدود مباحثی است که در آن، مرزهای بین کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه چندان پررنگ نیست و هر کدام از این دو گروه با این چالش دست و پنجه نرم می‌کند. در این زمینه، اگر مواردی مانند مرور رویدادهای زمینه‌ساز بحران، تعریف و طبقه‌بندی انواع بحران‌ها و مرور شکل‌های مختلف بحران‌ها به عنوان یک پیش‌نیاز تلقی می‌شود، اما پس از آن باید به علل ایجاد افت و خیزها و ریشه‌ها و بخش پنهان مسئله پرداخت. سوالاتی در این زمینه مطرح است که می‌بایست به آنها پاسخ داده شود. مبانی نظری بحران‌های اقتصادی تحت کدام چهارچوب‌ها موضوعیت می‌یابند؟ مهم‌ترین عوامل توضیح‌دهنده بحران‌ها کدام است؟ منشا شکل‌گیری حباب، از کدام یک از بخش‌ها یا بازارهای سهام، نظام بانکی، املاک و مستغلات یا سایر بخش‌های اقتصادی بوده‌است؟

پس از پاسخ به سوالات مذکور، می‌بایست انواع آثار کوتاه‌مدت و بلندمدت بحران‌ها بر بخش‌های واقعی و پولی اقتصاد بررسی شود و در این زمینه بررسی سیاست‌ها و اقدامات اجرایی و عملی موثر دیگر کشورهای جهان برای رسیدن به دیدی جامع ضروری است. بررسی کتاب نشان می‌دهد که هر بحران، ابعاد و وجود افتراق و اشتراک متعددی با موارد قبلی دارد و لزوماً درمان‌های مشابهی نمی‌تواند برای همه انواع بحران‌ها وجود داشته باشد. چهارچوب کتاب در ۳ بخش و ۹ فصل تنظیم شده‌است.

بخش اول با عنوان کالبدشناسی بحران، مشتمل بر چهار فصل است. فصل اول، مروری بر مهم‌ترین مفاهیم و رخدادهای اقتصاد جهانی بعد از جنگ جهانی دوم دارد. فصل دوم به مفهوم بحران و انواع بحران‌های اقتصادی و مالی از قبیل بحران بانکی، بحران پولی، بحران بدهی، بحران تورم و بحران بازار سهام و غیره اشاره دارد. در فصل سوم با مروری بر چند بحران، مهم‌ترین بحران‌های اقتصادی و مالی بین‌المللی مورد توجه قرار گرفته‌است. در فصل چهارم مبانی نظری، انواع تعامل‌ها و جنبه‌های علمی بحران‌ها بررسی شده‌است.

بخش دوم با عنوان آثار بحران‌ها، مشتمل بر دو فصل پنجم و ششم است که در فصل پنجم انواع آثار اقتصادی و اجتماعی به صورت آشکارا و ضمنی در کل جهان و در مناطق مختلف ارزیابی شده است. فصل ششم به طور ویژه مشتمل بر تمرکز بر اقتصاد ایران در بستر بحران‌های مالی و اقتصادی جهانی است.

بخش سوم با عنوان واکنش‌ها و درس‌ها، شامل فصل‌های هفتم، هشتم و نهم می‌باشد. در فصل هفتم اقدامات لازم برای مقابله با بحران‌ها و درس‌های بحران‌های اقتصادی و مالی در سطح جهان مورد توجه قرار گرفته‌است. در فصل هشتم، تجربه تقریباً بی‌سابقه و خارق‌العاده بحران سلامت در درمان شیوع بیماری کووید ۱۹ و نحوه مقابله با آثار مالی و اقتصادی آن مورد توجه قرار گرفته است و در فصل نهم، رویکرد اقتصاد اسلامی در مواجهه با بحران‌های اقتصادی و مالی و راهکارهای نظام تامین مالی اسلامی در مواجهه با بحران‌ها به تصویر کشیده شده‌است.

۵- اسرائیل در آفریقا: امنیت، مهاجرت، سیاست بین‌دولتی

یوتام گیدرون

امیررضا مقومی، احسان دارابی‌فتح‌آبادی و پژمان نوروزی

تهران: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران، انتشارات ایران، ۱۴۰۲

چکیده

نویسنده کتاب بر موضوعاتی همچون مهاجرت، روابط دولت و جامعه و فرهنگ عمومی در آفریقا و اسرائیل تمرکز دارد. او با سازمان‌های حقوق بشری در اسرائیل و شرق آفریقا کار کرده است و فارغ‌التحصیل دکتری مطالعات آفریقا از دانشگاه دوره‌ام است. نویسنده اشاره می‌دارد که بخش‌هایی از کتاب برگرفته از داده‌های جمع‌آوری شده از سال ۲۰۱۵ میلادی به عنوان بخشی از همکاری وی با ابتکار بین‌المللی حقوق پناهندگان در اوگاندا بوده است. همچنین کتاب از تحقیقات نویسنده در مورد موضوع دخالت اسرائیل در اولین جنگ داخلی سودان سرچشمه گرفته است. به اعتقاد نگارنده، به رغم توجه رسانه‌ای به آفریقا پس از بازدیدهای گسترده نتانیاهو از آن قاره در سال‌های ۲۰۱۶ لغایت ۲۰۱۷ میلادی، اما تحلیل علمی کافی نسبت به این موضوع شکل نگرفته است؛ بر اساس تقسیم‌بندی انجام شده در این خصوص، از یک سو، از دیدگاه محققان، اندیشکده‌ها و رسانه‌های اسرائیلی، آفریقا معمولاً به عنوان عرصه حاشیه‌ای و بدون رخداد خاص برای سیاست‌های خاورمیانه‌ای تلقی می‌شود و از سوی دیگر، از منظر آفریقا، دامنه دخالت و تاثیر اسرائیل در مقایسه با دیگر قدرت‌ها همچون چین، آمریکا یا حتی کشورهای اروپایی به طور قابل توجهی حاشیه‌ای تلقی می‌شود. اما با این حال، این تقسیم‌بندی به نوعی ساختگی است و اسرائیل با آفریقا مرز دارد و این قاره که در همسایگی اسرائیل قرار دارد، مکرراً در محاسبات اورشلیم مورد توجه قرار گرفته است. کتاب در پنج فصل سازماندهی شده است. فصل‌های کتاب به دنبال پاسخگویی به مجموعه‌ای از پرسش‌های مرتبط با یکدیگر است. پرسش‌هایی همچون:

اسرائیل چرا و چگونه تلاش کرد تا نفوذ خود را در آفریقا توسعه دهد؟

در ورای علاقه تازه اسرائیل به آفریقا، چه چیزی نهفته است؟

چه تحولاتی در آفریقا و خاورمیانه باعث این مرحله جدید در تاریخ مشارکت اسرائیل در آفریقا شده و تعامل

اسرائیل و کشورهای آفریقایی چه معنایی می‌تواند برای خاورمیانه و آفریقا داشته باشد؟

سابقه طولانی‌تر دخالت اسرائیل در آفریقا چگونه بر دیدگاه‌ها و فعالیت‌های کنونی آن تاثیر می‌گذارد؟

رهبران آفریقایی چگونه به حملات اسرائیل واکنش نشان دادند و چرا؟

نویسنده با اشاره به اینکه اسرائیل از سال ۱۹۴۸ میلادی پیوسته خود را در مواجهه با تهدیدات وجودی می‌

دیده‌است، به مطلبی از آوی شلیم اشاره می‌کند، مبنی بر اینکه همه دولت‌های رژیم صهیونیستی از زمان استقلال

آن، بر اساس این اعتقاد عمل می‌کردند که حاکمیت یهودیان در خاورمیانه تنها از طریق زور و بازدارندگی تضمین

می‌شود و باید اسرائیل را چنان قدرتمند کنند که دشمنانش آن را شکست‌ناپذیر تصور کنند و از مقاومت در برابر

آن، دست بکشند. نویسنده اشاره می‌دارد که آوی شلیم این راهبرد را دیوار آهنین می‌نامد و یکی از بحث‌های کتاب

همین است که رابطه اسرائیل با آفریقا را باید بر اساس همین منطق درک کرد و در آفریقا، اسرائیل به دنبال

اتحادهای سیاسی و نظامی یا نفوذی بوده که بتواند از آنها برای تحت فشار قرار دادن، تضعیف کردن و بازدارندگی

رقبای خود در خاورمیانه استفاده کند.

فصل اول کتاب با عنوان ماجراجویی آفریقایی به دوره‌ای اشاره دارد که گلدا مییر، وزیر امور خارجه وقت

اسرائیل، از این دوره به عنوان ماجراجویی آفریقایی اسرائیل یاد می‌کند. مشخصه این دوره، کمک‌های نظامی و

غیرنظامی گسترده اسرائیل به کشورهای آفریقایی به عنوان بخشی از رقابت ژئوپلیتیکی بین اسرائیل و جهان عرب

بود که بر تلاش اسرائیل برای تثبیت آن رژیم به عنوان عضو مشروع جامعه بین‌الملل به طور عام و در جهان سوم

پسااستعماری به طور خاص تاکید دارد.

فصل دوم با عنوان امپراتوری امنیتی به بررسی دگرگونی تعامل اسرائیل با کشورهای آفریقایی از جنگ

۱۹۶۷ میلادی به بعد می‌پردازد که طی آن اسرائیل سرزمین‌هایی در مصر، اردن و سوریه را اشغال کرد و بعد از

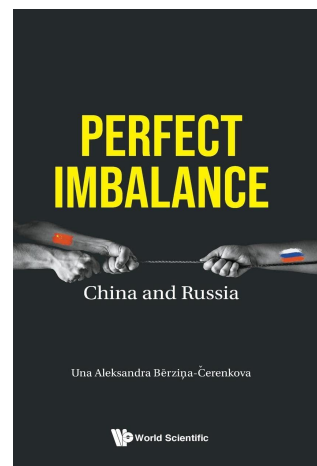
جنگ اسرائیل و اعراب در سال ۱۹۷۳ میلادی، اکثر کشورهای آفریقایی روابط خود با اسرائیل را قطع کردند و این

تحولات تا اوایل دهه ۲۰۰۰ میلادی تداوم یافت. این دوره شاهد روند تدریجی نظامی‌سازی، امنیتی‌سازی و خصوصی‌سازی حضور و دیپلماسی اسرائیل در آفریقا بود.

فصل سوم با عنوان نبردهای قدیمی؛ جنگ‌های جدید، به تلاش اسرائیل برای بازگشت به آفریقا و علل آن می‌پردازد. این فصل به بررسی ظهور منافع ژئوپلیتیکی جدید اسرائیل در آفریقا، یعنی مهار نفوذ ایران و تضعیف تلاش‌های دیپلماتیک فلسطین برای تحت فشار قرار دادن اسرائیل برای پایان دادن به اشغال فلسطین اختصاص دارد.

فصل چهارم با عنوان اسرائیلی‌های آفریقا، به بررسی میزان تعامل اسرائیل در آفریقا بر اساس منافع مختلف شرکای محلی آن می‌پردازد و شبکه‌های آزاد و متنوع بازیگرانی را که این منافع را پیش می‌برند، مورد واکاوی قرار می‌دهد.

فصل پنجم با عنوان مدیریت مرز به بررسی تلاش‌های اسرائیل برای کنترل جابه‌جایی مردم بین اسرائیل و آفریقا می‌پردازد. در وهله اول، بحث‌هایی در مورد اینکه چه کسی باید و چه کسی نباید اجازه عبور از این مرزها را داشته باشد و در وهله دوم، نحوه مدیریت چنین جنبش‌هایی توسط نهادهای دولتی اسرائیل تشریح می‌گردد.

1- Perfect imbalance: China and Russia**Una Aleksandra Berzina-Cerenkova****Hackensack, NJ; London: World Scientific, 2022****چکیده**

کتاب در پی پاسخ به یکی از مهم‌ترین سوالات قرن بیست و یکم می‌باشد، مبنی بر اینکه روسیه پوتین و چین شی جین پینگ چقدر به هم نزدیک هستند؟ کتاب مشارکت چین و روسیه را از چند منظر مورد بررسی قرار می‌دهد. اول اینکه دیدگاه ولادیمیر پوتین و شی جین پینگ و همچنین نهادهای سیاست خارجی مربوط به آنها در مورد روابط میان دو کشور چیست؟ و دوم اینکه این دو چگونه همکاری خود را در موضوعات امنیت، قطب شمال، فضا و روابط بین‌الملل با کشورهای اوراسیا تنظیم می‌کنند و در نهایت، کتاب تاثیر همه‌گیری کووید ۱۹ بر روابط چین و روسیه را بررسی می‌کند. کتاب بررسی می‌کند که اگرچه روسیه به سمت چین حرکت نکرده است و اگرچه هیچ اتحاد رسمی میان چین و روسیه به چشم نمی‌خورد، اما روابط میان دو کشور به سمت رشد و توسعه ادامه می‌یابد. کتاب در هشت فصل سازماندهی شده است.

فصل اول با عنوان "وضعیت رابطه: روایت‌های رسمی روسیه و چین"، دیدگاه‌های رسمی پوتین و جین-پینگ و دیگر نهادهای رسمی روسیه و چین را در خصوص همکاری متقابل دو کشور تبیین می‌کند. در اینجا سه

روایت اصلی مورد تحلیل قرار می‌گیرد: ۱- روایت دوستان نزدیک و اعتمادسازی؛ ۲- روایت نوآوران و ۳- روایت اتصال اوراسیا.

فصل دوم با عنوان "در مورد عدم تعهد چطور؟ واقعیت همکاری امنیتی"، به دنبال بررسی امکان اتحاد امنیتی میان چین و روسیه است.

در فصل سوم با عنوان "وضعیت ذهنی نزدیک به قطب شمال: آرزوهای چینی، واکنش روسی"، موضوعاتی همچون نقش قطب شمال در برنامه‌ریزی سیاسی چین و همچنین حوزه‌های تعامل میان روسیه و چین در خصوص قطب شمال مورد بررسی قرار گرفته‌است.

در فصل چهارم با عنوان "چین در همسایگی روسیه: بازی میان‌بر آسیای مرکزی"، موضوعات زیر مورد بررسی قرار می‌گیرند

۱- پیشروی روسیه به سمت آسیای مرکزی و تاریخچه‌ای از ناامنی چینی؛

۲- دور زدن یکدیگر: امنیت، اقتصاد و ارتباطات؛

۳- نه بردبرد آرام و نه حاصل جمع صفر.

در فصل پنجم با عنوان "روسیه در همسایگی چین: مورد ویتنام" به مواردی همچون: ویتنام در سیاست خارجی روسیه، ویتنام در سیاست خارجی چین، پرونده دکل نفتی و پیامدهای گسترده‌تر آن بر روی روابط روسیه-چین و ... بررسی می‌شود.

در فصل ششم نقش هند در روابط روسیه و چین بررسی می‌شود و حضور دائمی هند در دستورکار روسیه-چین را تصدیق می‌کند و تعامل پویا میان سه قدرت اوراسیایی را در محیط چندجانبه رصد می‌کند.

فصل هفتم با عنوان "ملاقات در راه شیری: همکاری چین و روسیه در اکتشاف کیهانی"، به دنبال توضیح دلایل پشت سر روابط اخیر و نزدیک روسیه و چین در خصوص مسایل کیهانی و طرح‌های توسعه‌ای آینده آن می‌باشد.

فصل هشتم با عنوان "در بیماری و در سلامتی: تاثیرات کووید ۱۹"، به مهم‌ترین حوادث جهانی در خصوص همه‌گیری کووید ۱۹ در سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۱ میلادی می‌پردازد و از موضوع همه‌گیری کووید ۱۹ برای اندازه‌گیری دمای روابط و ارتباطات میان چین و روسیه در سه سطح گفتمانی، اداری و عملیاتی استفاده می‌کند.

ردیف	عنوان - پدیدآور - مأخذ
۱	آخرین چالش موریس با بریتانیا: ادامه اختلاف در مور حاکمیت جزایر چاکوس / رامین فروغی. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۲، بهمن و اسفند؛ جلد ۳۷، شماره ۳۷۵: ۸۲-۸۱.
۲	قفقاز جنوبی از طرح صلح ایروان و باکو تا ریاست جمهوری علی اف تا ۲۰۳۱ / علی‌بمان اقبالی‌زاج. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۲، بهمن و اسفند؛ جلد ۳۷، شماره ۳۷۵: ۸۵-۸۳.
۳	فرصت‌ها و چالش‌های عضویت جمهوری اسلامی ایران در اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) / الهام حیدری. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۲، دی و بهمن؛ جلد ۳۷، شماره ۳۷۵: ۹۱-۸۶.
۴	تبدیل هند سکولار به هندوئیسم افراطی / سیدعباس بدری‌فر. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها.
۵	رویکرد افراطی طالبان و تأثیر آن بر رسانه‌های افغانستان / سیدعباس بدری‌فر. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۲، دی و بهمن؛ جلد ۳۷، شماره ۳۷۵: ۹۷-۹۵.
۶	رویکرد عمان در قبال فلسطین و جنگ غزه / حمیدرضا کاظمی. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۲، دی و بهمن؛ جلد ۳۷، شماره ۳۷۵: ۱۰۰-۹۸.
۷	ابتکار کمربند و جاده، پیامدهای مالی آن بر کشور چین و کشورهای دریافت‌کننده این طرح / مرتضی برازش. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۲، بهمن و اسفند؛ جلد ۳۷، شماره ۳۷۵: ۱۰۵-۱۰۱.
۸	کمک‌های توسعه‌ای چین به کشورهای آسیای مرکزی / مهدی فاخری. - فصلنامه مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز. ۱۴۰۲، زمستان؛ جلد ۲۹، شماره ۱۲۴: ۲۸-۳.
۹	اختلافات ناشی از تقسیم آب رودخانه‌های مرزی "مطالعات موردی ایران و افغانستان ۱۴۰۲-۱۲۸۲" / رضا سیمبر. - فصلنامه مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز. ۱۴۰۲، زمستان؛ جلد ۲۹، شماره ۱۲۴: ۵۸-۲۹.
۱۰	از نوع‌مانی‌گرایی تا قرن ترکی تلاش ترکیه برای تبدیل شدن به قدرت جهانی / آرش رئیسی. - فصلنامه مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز. ۱۴۰۲، زمستان؛ جلد ۲۹، شماره ۱۲۴: ۸۲-۵۹.
۱۱	تأثیر جنگ اوکراین بر آسیای مرکزی "ظهور چین با پررنگ شدن سیاست چندجانبه‌گرایی" / عباس ملکی. - فصلنامه مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز. ۱۴۰۲، زمستان؛ جلد ۲۹، شماره ۱۲۴: ۱۱۴-۸۳.
۱۲	مفهومی جدید از فضای حائل در نظام بین‌الملل (با تأکید بر اوراسیا) / محمدرضا بهرامی طاقانکی. - فصلنامه مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز. ۱۴۰۲، زمستان؛ جلد ۲۹، شماره ۱۲۴: ۱۵۰-۱۱۵.
۱۳	تحلیل حقوقی تلاش‌های صلح‌جویانه بین‌المللی در بحران قره‌باغ / سیدحسام‌الدین لسانی. - فصلنامه مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز. ۱۴۰۲، زمستان؛ جلد ۲۹، شماره ۱۲۴: ۱۷۸-۱۵۱.

۱۴	مطالعه تطبیقی ساختار طرح و نقش فرش اردبیل با فرش جمهوری آذربایجان / ایمان زکریایی کرمانی. - فصلنامه مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز. ۱۴۰۲، زمستان؛ جلد ۲۹، شماره ۱۲۴: ۱۷۹-۲۲۰.
۱۵	شکایت ایران از شوروی در شورای جامعه ملل / محمدتقی حسینی. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۳، فروردین؛ جلد ۳۸، شماره ۳۷۶: ۴-۷.
۱۶	روابط ایران و روسیه از آغاز صفویه تا پایان افشاریه / شهاب‌الدین شکری. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۳، فروردین؛ جلد ۳۸، شماره ۳۷۶: ۸-۱۰.
۱۷	تحلیل تاریخ سیاست خارجی ایران از منظر روح‌الله رضوانی / روح‌الله رضوانی. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۳، فروردین؛ جلد ۳۸، شماره ۳۷۶: ۱۱-۱۳.
۱۸	روابط ایران و افغانستان با تکیه بر مسأله هیرمند / بهادر امینیان. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۳، فروردین؛ جلد ۳۸، شماره ۳۷۶: ۱۴-۱۷.
۱۹	شکل‌گیری عراق و عکس‌العمل ایران / زهرا شریف‌کاظمی. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۳، فروردین؛ جلد ۳۸، شماره ۳۷۶: ۱۸-۲۰.
۲۰	بریتانیا و اختلافات دینی و عقیدتی در ایران (۱) / محمدعلی کاظم‌بیگی. - ماهنامه رویدادها و تحلیل‌ها. ۱۴۰۳، فروردین؛ جلد ۳۸، شماره ۳۷۶: ۲۴-۲۸.

NO.	TITLE - AUTHOR - SOURCE SERIALS
1	The Problem Isn't Just Netanyahu /Mairav Zonszein.- Foreign Policy. 2024, Summer: 21-22.
2	China's Public Wants to Make a Living, Not War /Tao Wang.- Foreign Policy. 2024, Summer: 17-18.
3	Sudan Is Not a Lost Cause /Suha Musa.- Foreign Policy. 2024, Summer: 23-24.
4	The Strategic Unseriousness of Olaf Scholz /James Crabtree.- Foreign Policy. 2024, Summer: 25-26.
5	Putin Is Playing a Nuclear Mind Game /Rose Gottemoelleh.- Foreign Policy. 2024, Summer: 27-28.
6	Mexico Has an Energy Problem /Isidro Morales.- Foreign Policy. 2024, Summer: 29-30.
7	Trump Will Redefine Foreign Aid /Laura Thornton.- Foreign Policy. 2024, Summer: 31-34.
8	Can Europe Fend for Itself? /Title.- Foreign policy. 2024, Summer: 35-35.
9	A New Eu Shaped by War /Mark Leonard.- Foreign Policy. 2024, Summer: 37-37.
10	Europe in the Firestorm /Constanze Stelzenmoller,- Foreign Policy. 2024, Summer: 38-38.